

PALMIPUUDEPÜHA AD 2022

Fl 2:5–11 (Js 50:4–10 või Sk 9:9–10; Jh 12:12–24)

5 Mõtelge iseenestes sedasama, mida Kristuses Jeesuses:

6 kes, olles Jumala kuju, ei arvanud osaks olla Jumalaga võrdne,

7 vaid loobus iseenese olust, võttes orja kuju, saades inimese sarnaseks; ja Ta leiti välimuselt inimesena.

8 Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani.

9 Seepärast on Jumal tõstnud Ta kõrgemaks kõrgest ja annetanud Talle selle nime, mis on üle iga nime,

10 et Jeesuse nimes nõtkuks iga põlv nii taevas kui maa peal kui maa all,

11 ja et iga keel tunnistaks: Jeesus Kristus on Issand – Jumala Isa kirkuseks.

Sissejuhatus

Apostel Paulus kirjutas filiplastele vangistuses viibides (Fl 1:12–17), kirja saatmise aeg ja koht ei ole täpselt teada. Levinumad seisukohad on, et tegemist oli kas Efesosega aasta 55 paiku, Kaisareaga ajavahemikus 57–59 või Roomaga aastail 61–63. Viimasena nimetatud paika eelistatakse kiriku traditsioonis kõige sagedamini.¹

Kirja otseseks ajendiks oli filiplaste mure apostel Pauluse kaastöölise Epafroditose pärast, kelle nad olid kuulnud haige olevat ja kelle Paulus saadab nende juurde nii oma kui tema olukorrast sõnumit viima (Fl 2:25–30) ning kelle filiplased olid esmalt ise Pauluse juurde saatnud teda tema vajadustes toetama (Fl 4:18). Filippi kogudus oli Pauluse sõnul ainus, kelle käest ta mingit ainelist abi vastu võttis (Fl 4:15).

Kas tegemist oli Pauluse «lemmikkogudusega», seda on raske öelda, aga kirjast on selgelt näha jäägitu sümpaatiat ja soojust, millega apostel filiplastesse suhtub – hoolimata mõningaist karminagi kõlavaist manitsussõnadest.

Filippi koguduse – esimese kristliku koguduse Euroopa pinnal – rajas Paulus oma teisel misjonireisil. Apostlite tegude raamatu (Ap 16) sõnul oli tegemist tolle Makedoonia osa jaoks tähtsa linnaga, kus apostel otsustas mõne päeva peatuda ning kus ta kõigepealt ristis purpurimüüja Lüüdia koos tema perega. Pärast ühest ennustajatüdrukust «lausuja vaimu» väljaajamist süüdistati Paulust linnas segaduse tekitamises ja heideti vanglasse – asi lõppes vangivalvuri pöördumise ja ristimisega ning linnavõimude alandliku ja andestust otsiva palvega, et Paulus lahkuks linnast rahumeeli.

¹ Seda näib kinnitavat ka Fl 4:22: «Teid tervitavad kõik pühad, eriti aga need, kes on keisri kojast.»

Filiplastele oma aktuaalsest käekäigust kirjutades kasutab apostel võimalust rõhutada evangeeliumi kuulutamise tähtsust ja primaarsust, kinnitades, et kui selleks on vajalikud ka tema kannatused, on ta valmis need rõõmuga vastu võtma, kuna seeläbi saab Kristus ise tema ihus, olgu elu või surma läbi, avalikult ülistatud (Fl 1:20).

Kristuse evangeelium ja Tema isik on Pauluse sõnul otseselt seotud nii tema enda kui ta kirja adressaatide – viimselt kõigi kristlaste – elu ja eluviisiga. Kristus on tõeline mõõdupuu, kelle sarnasust tuleb alati ja kõiges otsida, iseäranis oma minast loobumise, kuulekuse ja eneseandmise kaudu (vrd Fl 2:1–17).

Kristuse kõrval toob Paulus filiplastele eeskujuks ka iseennast: «Vennad, võtke mind eeskujuks ja jälgige neid, kes elavad nõnda, nagu meie teile eeskujuks oleme.» (Fl 3:17) See eeskuju seisneb paradoksaalsel kombel kõigest, ka iseendast, loobumises, enda ärasalgamises: «Kuid mis mulle oli kasuks, seda ma olen arvanud kahjuks Kristuse pärast. Jah, enamgi: ma pean kõike kahjuks Issanda Kristuse Jeesuse kõikeületava tunnetuse kõrval. Tema pärast olen ma minetanud kõik selle ja pean seda pühkmeiks, et saada kasuks Kristust ja et mind leitaks Tema seest ega oleks mul oma õigust, mis tuleb Seadusest, vaid see õigus, mis tuleb Kristusesse uskumisest, see, mille Jumal annab usu peale.» (Fl 3:7–9)

Taolise, Kristusest endast inspireeritud eeskuju vastandiks on Pauluse sõnul need, kelle «lõpp on hukatus», kelle «jumal on kõht» ja kelle «au on nende häbis», s.t kes «elavad Kristuse risti vaenlastena» ning «mõtlevad maapealsetest asjadest» (Fl 3:18j).

Enda allutamine evangeeliumile, selles ja sellest võrsuvates voorustes elamine ning selle ustav kuulutamine on tee tõelisse rõõmu ja südamerahusse välistest oludest hoolimata. Apostel kinnitab filiplastele: «Küll mu Jumal täidab kõik teie vajadused oma rikkust mööda kirkusega Kristuses Jeesuses.» (Fl 4:19) – jättes samal ajal lahti ka vastupidise võimaluse, kinnitades (ja seeläbi oma lugejaile taas eeskuju andes): «Oskan elada kehvalt ja oskan elada ka jõukalt, olen kõigega ja kõigi oludega tuttav: nii kõhtu täis sööma kui nälgima, elama nii jõukuses kui puuduses.» (Fl 4:12)

Vahest kõige tabavamalt võib Filippi kirjale tooni andva meeleolu ja veendumuse võtta kokku kirja algusosas ja lõpul seisvate sisult kattuvate kinnitustega: «Jah, mulle on elamine Kristus ja suremine kasu! Ma suudan kõik Tema läbi, kes teeb mind vägevaks.» (Fl 1:21; 4:13)

Samuti iseloomustab kirja sirutumine ajast igavikku: «Ma himustan siit lahkuda ja olla Kristusega, sest see on väga palju parem. Ma unustan kõik, mis on taga, ja sirutun eesoleva poole, ma püüdlen sihtmärgi poole, Jumala üleva kutsumise võiduhinna poole Kristuses Jeesuses. Aga meie kodupaik asub taevas, kust me ka ootame Päästjat –

Issandat Jeesust Kristust, kes meie alanduse ihu muudab oma kirkuse ihu sarnaseks selle väe toimel, millega ta suudab ka alistada enesele kõik.» (Fl 1:23; 3:13j.20.21)

Filippi kirja kulminatsiooniks on kahtlemata hümn enesealanduses inimeseks ja kuni ristisurmani kuulekaks saanud Kristusest (Fl 2:6–11), kes on nii kõige oleva Issand ja Lunastaja kui kristlaste ülim eeskuju ja eesmärk, mille kõrval kõik muu, nagu juba viidatud, osutub otsekui pühkmeiks.

Keelelisi märkuseid

Mõtelge iseenestes sedasama, mida Kristuses Jeesuses – τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – konteksti arvestades oleks ehk õigem tõlkida (nagu 1968. aasta piiblitõlkes): «Olgu teil samasugune meel, mis oli ka Kristusel Jeesusel» või: «Olgu teil samasugune arusaamine endast, nagu oli Kristusel Jeesusel».

Kristuses – ἐν Χριστῷ – sõna Χριστός tuleneb verbist χρίω – «võidma», «salvima» – ja tähendab sedasama, mida heebrea מָשִׁיחַ – «Messias», «Võitu».

Jeesuses – Ἰησοῦ – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יְהוֹשֻׁעַ ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Olles Jumala kuju – ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων – sõna μορφή tähistab välist kuju, vormi. Sõna ὑπάρχω võib tähistada [kuskilt] pärit olemist, aga ka seda, mis keegi [tõeliselt/olemuslikult] on.²

Ei arvanud osaks – οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο – sõna ἀρπαγμός tähendab «röövsaak».³

Loobus iseenese olust – ἑαυτὸν ἐκένωσεν – sõnasõnalt: «tühjendas iseenest».

Leiti välimuselt inimesena – σχήματι εὐρεθείς ὡς ἄνθρωπος – sõna σχῆμα ei tähista mitte ainult inimese välimust, vaid kõike, mis teda iseloomustab ja mille järgi teda tuntakse (sh käitumis- ja eluviis).

Alandas – ἐταπείνωσεν – sõna ταπεινῶω tähendab «madalaks tegema», «tasaseks tegema», «alandama», «tasandama».

On...tõstnud Ta kõrgemaks kõrgest – ὑπερῦψωσεν – sõna ὑπερῦψώ koosneb eessõnast ὑπέρο – «üle» – ja verbist ὑψόω – «ülendama» –, tähendades nõnda «üle kõige ülendama».

² Nii võiks selle väljendi mõte siin olla: «olles oma olemuselt tõeline Jumal».

³ 1968. aasta piiblitõlkes ja 1989. aasta Uues Testamendis: «ei arvanud saagiks».

Annetanud – ἐχαρίσατο – sõna χαρίζομαι tähendab «armuline olema», «armu andma», «armu heitma».

Nii taevas kui maa peal kui maa all⁴ – sõnasõnalt võiks tõlkida: «nii taevaste kui maapealsete kui maa-aluste [oma]».⁵

Tunnistaks – ἐξομολογήσεται – sõna ἐξομολογέω koosneb seestülevast eessõnast ἐκ ja verbist ὁμολογέω – «tunnistama», «tunnustama», «kiitma», «ülistama» – ning tähistab avalikku, isegi ülevoolavat tänamist, kiitmist, ülistamist, tunnistamist ja tunnustamist.

Issand – sõna κύριος on Uues Testamendis enamasti Jumalale (ja Kristusele) reserveeritud tiitel, algses tähenduses «peremees», «omanik», «isand», «valitseja».

Kirkuseks – εἰς δόξαν – sõna δόξα tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtlemine», «[kellestki midagi] pidama» – ja tähendab «arvamus», «hinnang», tähistades sellest tulenevalt ka kellegi väarikust, auväarsust, hiilgust, sära, majesteetlikkust, aulisust.⁶

Sisuline analüüs

Filippi kirja teise peatüki esimeses pooles seisev hümn Kristusele on osa apostel Pauluse manitsusest, millega ta kutsus Filippi kristlasi käituma evangeeliumi vääriliselt ja jääma sellele ustavaks, püüdes mitte lasta vastastel end heidutada (vrd Fl 1:27–30). Viimase all peab apostel ilmselt silmas sarnaseid katsumusi, nagu ta pidi ise taluma, eeskätt vangipõlve viletsust, mis Pauluse sõnul ei tohiks tuua kaasa mitte allajäämist võitluses nendega, kes püüavad evangeeliumi tühjaks teha, vaid vastupidi, veelgi suurema innu ja julguse Jumala sõna ja Kristuse kuulutamisel: «Enamik vendi Issandas on söandanud mu vangipõlve tõttu hakata veel suurema julgusega ja kartmatumalt rääkima Jumala sõna. Kui Kristust kuulutatakse igal kombel, olgu tagamõttega, olgu tõemeeli, siis selle üle ma rõõmustan.» (Fl 1:14.18)

⁴ Tegemist on Uues Testamendis üsna haruldase kolmikjaotusega, mille lähima vaste leiame Ilmutusraamatust: «Ning mitte ükski taevas ega maa peal ega maa all ei suutnud avada raamatut ega vaadata sinna sisse. Ja kõike loodut taevas ja maa peal ja maa all ja meres ning kõike, mis on nendes, kuulsin ma hüüdvat: «Sellele, kes istub troonil, ja Tallele – õnnistus ja au ja kirkus ja võimus olgu igavesest ajast igavesti!»» (Ilm 5:3.13) Samuti võib mõelda 1. Peetruse kirjale: «Kristus kannatas pattude pärast üheainsa korra, õige ülekohtuste eest, et Ta teid juhiks Jumala juurde, olles küll ihu poolest surmatud, ent elustatud vaimu läbi, kelles Ta läks ja kuulutas vangis olevaile vaimudele.» (1Pt 3:18j)

⁵ 1968. aasta piiblitõlkes: «niihästi taevaliste kui maapealsete kui ka maa-aluste omad».

⁶ 1968. aasta piiblitõlkes: «auks».

Oluliseks eelduseks, et evangeeliumikuulutus oleks tõsiseltvõetav, on Pauluse sõnul kristlaste üksmeel ja vastastikune armastus, mille tulemuseks (ja väljenduseks) on see, et keegi ei tee midagi kiusu ega auahnuse pärast, vaid alandlikkuses üksteist iseendast ülemaks pidades ja nõnda, et «ükski ei pea silmas mitte ainult oma, vaid ka teiste kasu» (Fl 2:1–4). Apostel rõhutab, et ta ei oota filiplastelt taolist meelsust ja eluviisi mitte ainult siis, kui ta on ise kohal, vaid veelgi enam oma äraolekul, kinnitades, et sellest sõltub nende hingeõndsus: «Valmistage endile päästet kartuse ja värinaga!» (Fl 2:12)

Levinud arvamuse järgi polevat hümn Kristusele (Fl 2:5–11) mitte Pauluse enda looming, vaid ta kasutavat siin kogudusele tuttavat liturgilist teksti. Kas see vastab tõele või mitte, pole ilmselt määrava tähtsusega, pigem on oluline mõista, et sellel tekstil on kõnealuse kirja kontekstis kaks põhjapanevat ning Pauluse poolt lahutamatuult ühte seotud sõnumit: esiteks teoloogiline ja lunastuslooline kuulutus Kristuse ennastandvast ohvrisurmast ja ülestõusmisest ning Tema universaalsest meelevaldast nii taevas kui maa peal kui isegi maa all, ja teiseks tõdemus, et Kristuse lunastustöös on võimalik osaleda üksnes Tema sarnaseks – koguni Tema jaoks üheks (vrd Fl 1:20j) – saades.

Väljendit τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ oleks erinevalt viimasest eestikeelsest redaktsioonist õigem tõlkida traditsioonilisel viisil: «Olgu teil samasugune meel, mis oli ka Kristusel Jeesusel.», kusjuures «meel» või «mõtlemine» tähistab siin eeskätt püüdlust selle poole, et ennast vaadeldes näeks inimene üha vähem iseennast ja üha rohkem Kristust. Apostel näitab kohe ka seda, milles see Kristuse-taolisus eeskätt väljenduma peab: enesealanduses, või veelgi enam, enda täielikus tühjendamises (vt vastavat keelelist märkust).⁷

Kristuse enesestloobumine oli muidugi mõõtnatult suurem kui võiks olla ükski inimlik enesealandus: Tema, kes oli «Jumala kuu» – s.t algusest peale või oma tegelikult olemuselt tõeline Jumal (vt vastavat keelelist märkust), ei hoidnud sellest kinni kui millestki, millele Tal oleks õigus või mis vähemalt on täielikult Tema meelevaldast (justkui «röövsaagist» – vt vastavat keelelist märkust), vaid Ta annab selle kõik ära, saades inimeseks, s.t – nii rängalt, kui see ka kõlab – orjaks.

Lunastamata inimene ongi ori, kuradi, patu ja surma ori, kelle «lõpp on hukatus», kelle «jumal on kõht» ja kelle «au on häbis» (vrd Fl 3:19). Inimese ihu on *par excellence* «alanduse ihu» (Fl 3:21) – meie oleme selles sündinud, Kristus on selle meie pärast ja meie päästmiseks vabatahtlikult omaks võtnud. Samal ajal on inimene kaugel tegelikust – võiksimisest öelda ka tervendavast – enesealandusest, isegi kui ta aeg-ajalt püüab seda väliselt demonstreerida.⁸

⁷ Vrd ka Js 53:12: «Ta tühjendas oma hinge surmani.»

⁸ Vrd nt Js 58:5: «Kas niisugune on see paast, mis mulle meeldib, päev, mil inimene alandab oma hinge, et ta painutab oma pead nagu kõrkjas ja teeb enesele aseme kotiriidest ning tuhost? Kas sa seda nimetad paastuks ja Issandale meelepäraseks päevaks?»

Kirjas koloslastele mõistab Paulus taolise «isetehtud vagaduse ja alandlikkuse» otsustavalt hukka, kinnitades, et sellel ei ole «mingit kaalu himude ohjeldamiseks» (Kl 2:23) – ega ilmselt ka mitte hingede päästmiseks, pigem vastupidi.

Kristus, tõeline Jumal – «püha Jumal, püha Vägev, püha Surematu», nagu kirik Teda oma liturgias austab – on ennast tõeliselt alandanud ja saanud kuni lõpuni, s.t «surmani, pealegi ristisurmani» kuulekaks. Paulus ei esita siin mitte õpetust lunastusest, lepitusest, pattude andeksandmisest ja õigeksmõistmisest, vaid näitab, millised on Kristuse lunastusohvri tagajärjed nii Jeesuse enda kui Tema järgijate jaoks.

Kristusele tähendab see jäägitu enesest loobumine, enese lõpuni tühjendamine, kuni surmani kuulekaks orjaks saamine enda täielikku üleandmist Jumalale, millele Jumal Isa vastab õigupoolest täpselt samaga, ülendades selle eimiskiks saanud orja «kõrgemaks kõrgest», s.t – kui see oleks võimalik – iseendastki. «Mina ja Isa oleme üks,» ütleb Jeesus (Jh 10:30), ja see tähendab, et Isa ja Poja suhe pühimas Kolmainsuses seisnebki enese lakkamatus üleandmisel teineteisele täiuslikus armastuses. Nii võime selles hümnis kirjeldatut, s.t nii Poja kui Isa jäägitut eneseandmist, vaadeldes sedastada, et teisiti ei olekski mõeldav, kuna Jumala olemus on ennastandev armastus.

Seda, et siin on tegemist ilmselge viitega Jeesuse Kristuse jumalikule kõrgusele, mis ei ole kuidagi «allpool» Isa omast, näitavad sõnad «annetanud Talle selle nime, mis on üle iga nime, et Jeesuse nimes nõtkuks iga põlv nii taevas kui maa peal kui maa all» (Fl 2:9j). Nimelt ei ole võimalik siin mitte näha otsest seost prohvet Jesaja raamatuga, kus Jumal ütleb iseenda kohta: «Ma olen iseeneses vandunud, mu suust on välja tulnud tõde, tagasivõetamatu sõna: Minu ees peab nõtkuma iga põlv, kõik keeled peavad andma mulle vande.» (Js 45:23)

Jeesus Kristus on mitte lihtsalt «Jumala kuju» teatava «välise» jumalasar纳斯use mõttes, nagu tõlke põhjal võiks ehk arvata, vaid Ta on tõeline Jumal, Kõigekõrgem, kellel on täielik meelevald kogu loodu üle. On imeline teada, et Ta on olnud valmis meie pärast kõigest sellest loobuma – ning on mõõtmatult julgustav, et justnimelt kellegi sellise käes, kes on ennast armastusest meie vastu täielikult andnud, on ka meie igavene saatus.

Jeesus Kristus on Issand, kelles saab avalikuks ja teostub Jumala Isa tõeline kirkus, mida me oleme näinud Temas kui lihaks saanud ja meie keskel elanud Sõnas (Jh 1:14). Täpselt sedasama, mida Paulus ütleb Filipi kirja hümnis Kristusele, väljendab Jeesus ise enne kannatamist ja surma palvetades sõnadega: «Mina olen Sind kirkastanud maa peal, lõpetanud töö, mille Sa mulle andsid teha, ja nüüd kirkasta ka Sina, Isa, mind enese juures selle kirkusega, mis mul oli enne maailma rajamist Sinu juures!» (Jh 17:4j) Jeesus näeb – ja see tähendab, et Jumal näeb – oma tõelist au ja kirkust selles, et Ta annab ennast lunastusohvrina meie eest, meie pattude andeksandmiseks, meie lepitamiseks Jumalaga, meile igavese elu ja õndsuse kättevõitmiseks.

Järeldus, mille apostel Paulus sellest nüüd kristlaste jaoks teeb, on, et nad peavad Kristust eeskujuks võttes elama samasuguses alandlikkuses, kuulekuses ja eneseandmises. Nagu Kristuses on Jumal ise ennast andnud, nii on Ta ka see, kes tegutseb kristlastes, et nood tahaksid ja toimiksid Tema hea nõu kohaselt, olles «laitmatud ja puhtad, veatud Jumala lapsed keset põikpäist ja rikutud sugupõlve», paistes «nagu tähed maailmas» ning tehes kõike «nurisemata ja vaidlemata», «pidades kinni elusõnast» (Fl 2:13–16). Nagu juba märgitud, rõhutab Paulus, et see ei ole mite lihtsalt Kristuse eeskuju järgimine, vaid midagi märksa enam, lausa elu ja surma küsimus: see on endale «kartuse ja värinaga» pääste valmistamine (Fl 2:12).

Nagu Kristus tühjendas täielikult iseennast, nii peavad kristlased arvama kõik «kahjuks Issanda Kristuse Jeesuse kõikeületava tunnetuse kõrval», minetama kõik muu, seda pühkmeiks pidades, et «saada kasuks Kristust» (Fl 3:8). Siin ei tohi teha viga, arvates, et seeläbi saab inimene midagi Jumala ees ära teenida. Vastupidi, kõige minetamise, enda tühjendamise olemuslikuks ja olulisimaks osaks on loobumine igasugusest oma õigusest, «et mind leitaks Tema seest ega oleks mul oma õigust, mis tuleb Seadusest, vaid see õigus, mis tuleb Kristusesse uskumisest, see, mille Jumal annab usu peale» (Fl 3:9).

Ainus viis Jeesuses Kristuses teostunud lunastusest osasaamiseks on end samamoodi, nagu pühimas Kolmainsuses Isa ja Poeg ennast lakkamatult täiuslikus armastuses teineteisele annavad, jäägitult Jumalale üle anda, kõigest, eeskätt iseendast loobudes eesmärgiga, et «ei elaks enam mina, vaid Kristus elaks minus» (vrd Gl 2:20). Paulus toonitab kainestavalt: «Mitte et ma selle oleksin saanud või oleksin juba täiuslik, aga ma püüan kätte saada seda, mille pärast Kristus Jeesus on minu kätte saanud. Vennad, ma ei arva endast, et ma selle olen kätte saanud, ühte aga ma ütlen: Ma unustan kõik, mis on taga, ja sirutun eesoleva poole, ma püüdlen sihtmärgi poole, Jumala üleva kutsumise võiduhinna poole Kristuses Jeesuses.» (Fl 3:12–14)

Jutluseks

Palmipuudepäha keskmes on Jeesuse saabumine Jeruusalemma (Mt 21:1–9 par), mille meenutamise algab Suure Nädala tähistamine. Läänekiriku tava järgi loetakse Mt 21:1–9 Palmipuudepäha protsessiooni eel, enne palmiokste õnnistamist. Pühapäeva Evangeeliumiks on vanema traditsiooni järgi Kristuse kannatuslugu Mt 26–27 ning Epistlik Fl 2:5–11, nagu ka EELK lugemiskavas.

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on Palmipuudepäha Vana Testamendi lugemine kõigil kolmel lugemisaastal sama: kas Js 50:4–10 või Sk 9:9–10. Js 50:4–10 pearõhk on Kristusel kui Jumala kannataval sulasel, kes on kuulekas oma Isale ning täidab Temalt saadud ülesande hoolimata sellega kaasnevast häbist ja teotusest, süljest ja peksmisest, alandusest ja surmast. Alternatiivne Vana Testamendi lugemine kuulutab ette Messia tulemist alandliku Kuningana, kes sõidab eesli seljas.

Esimese lugemisaasta Evangeeliumiks (Jh 12:12–24) on kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi evangelist Johannese kirjeldus Jeesuse saabumisest Jeruusalemma, millele lisanduvad märkus variseride skepsise ja vastuseisu kohta ning lühike episood, mis kõneleb pühadeks Jeruusalemma tulnud kreeklastest, kes pöörduvad Jeesuse jüngrite poole palvega nad Jeesuse juurde viia. Evangeelium lõpeb Jeesuse surmale viitavate sõnadega: «Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kui nisuiwa ei lange maasse ega sure, siis see jääb üksi, aga kui see sureb, siis see kannab palju vilja.»

Epistel apostel Pauluse kirjast filiplastele kõneleb ennast alandades inimeseks ja meie pärast kuni ristisurmani kuulekaks saanud Kristusest, kelle eneseandmine toob kaasa selle, et Jumal teeb Ta kõrgemast kõrgeks ja annab Talle nime üle kõigi nimede. Õigupoolest avaneb selles kas Pauluse enda loodud või tema poolt tsiteeritud hümnis Kristusele sissevaade pühimasse Kolmainsusesse endasse, sest see, mis toimub nähtavalt Kristuse inimesekssaamises, enesealanduses, surmas, ülestõusmises ja kirkastamises, on peegelduseks sellest, mis leiab lakkamatult aset pühimas Kolmainsuses, Isa ja Poja täiuslikus eneseandmises teineteisele.

Kristlased on kutsutud sellest mitte üksnes osa saama, vaid selles osalema – armu läbi, mitte oma õigusele ega teenetele toetudes, vaid üksnes vastuvõtjatena, kelle ainsaks mõeldavaks ja vääriliseks reaktsiooniks kõigele sellele saab olla omakorda iseenda täielik üleandmine Jumalale alandlikkuses, üksmeeles, lahkuses, tasaduses, headuses ja armastuses.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Palmipuudepühaga algab paastuaja (ja kitsamas mõttes kannatusaja) viimane nädal, Suur Nädal, mil saadame Kristust Tema viimasel maisel elunädalal ja iseäranis Tema ristiteel. Kristus on tõeline Jumal, kes on üksnes meie pärast ja meie õndsuseks taevast alla tulnud ning inimeseks saanud – armastusest meie vastu, selleks, et me võiksime leida Temas igavese elu ja olla igavesti Temaga. Kristus ei anna meile ja meie eest midagi vähemat kui iseennast, ja seda täielikult, jäagitud. Nii suur on Tema armastus ja tahe meid päästa.
2. Kristuse eneseandmine meie eest – oma jumalikust aust ja kõrgusest loobumine ning inimeseks, orjaks, kuni ristisurmani kuulekaks saamine – on ühtlasi Tema täiuslik enese üleandmine Jumalale, oma Isale. See pole mitte ainult Poja, vaid ka Isa armastus – pühima Kolmainsuse armastus –, mis sunnib Teda kõigest loobuma, ennast täielikult tühjendama, ennast kaotama, et meid leida. Täiuslikule armastusele saab vääriliselt vastata üksnes täiusliku armastusega. Meil langenud, patuste, isekate inimestena, kes pole iseeneses muud kui vaid üks kaduvusele määratud «alanduse ihu», ei oleks oma jõust mingit lootust Jumala armastusele taoliselt

väärilisel viisil vastata – ka siin tuleb Jumal ise meil appi ja annab meile oma armastuse, mille varal võime nüüd Tema ette astuda.⁹

3. See ei tähenda, et võiksime – oma vääritust tundes ja tunnistades – jääda oma endise elu ja mõtteviisi juurde. Vastupidi, see peab täielikult muutuma. Mõistes, et elame Jumala armastusest, ei saa me teisiti kui tahta ja püüda elada ka ise armastuses. Ennast Jumalale üle andes nii oma mõtteviisi uuendamise ja Kristuse eeskujule vastavaks kujundamise kui ka tegeva ligimesearmastuse kaudu: üksmeeles, alandlikkuses, lahkuses ja tasaduses, teisi endast ülemaks arvates ja mitte ainult oma, vaid ka teiste kasu silmas pidades. Kahtlemata kõneleb Palmipuudepäha koos terve Suure Nädalaga eeskätt Kristusest, Tema kannatustest ja ohvrisurmast – aga nende tähendus ja mõte seisnevad mitte ainult meie seniste pattude andeksandmises, vaid vähemalt samapalju ka meile uue alguse, uue elu, uue mõtteviisi – Kristuse enda mõtteviisi – kinkimises.

⁹ See on ka armulaua – *euharistia*, s.t tänuohvri – üks tähendus: me seisame Jumala palge ees Kristuse Ihu ja Verega, otsekui üteldes: «Vaata, Isa, mul ei ole mitte midagi muud Sulle ette näidata, mitte midagi, mille varal Sinu päha palge ette astuda, kui üksnes see, mille Sina ise oled mulle ja minu eest andnud: Sinu Poja Ihu, minu eest murtud, ja Tema hindamatult kallis Veri, mis on valatud minu pattude andeksandmiseks. Mul ei ole midagi muud kui üksnes Sinu armastus – aga ma tean, et just sellele võin ma alati toetuda, sest sellest ei saa mind lahutada mitte miski. Tänu Sulle, armastuse Jumal!»